

ЧАРЛЗ ДИКЕНС
СБЪРКАЛАТА МОДИСТКА
ПРИКАЗКА ЗА АМБИЦИИТЕ

Превод от английски: Пепа Дочева, 1984

chitanka.info

Мис Амилия Мартин беше бледа, височка и слаба тридесет и две годишна жена, която зловните езици биха нарекли грозна, а полицейските досиета — интересна. Тя беше модистка на шапки и рокли и живееше от своя занаят, без да простира крака извън чергата си. Ако сте млада прислужница и търсите както много други мис Мартин, трябва просто някоя вечер да отидете до номер 47 на пресечката на Дръмонд Стрийт и Джордж Стрийт до площад Юстън и след като хвърлите поглед към месинговата табелка — широка един фут и десет инча (*Един фут и десет инча — един фут е равен на 30,5 см, а един инч — на 2,54 см.*) и дълга фут и половина, с голям винт от същия метал на всеки от четирите ъгъла и надпис: „Мис Мартин — шапки и рокли всякакви модели“, трябва само да почукате силно на външната врата и самата тя ще се появи в рокля от мерино — последна дума на модата, обточена с черно кадифе според най-благородните изисквания, и с други елегантни дреболии с най-изтънчен вид.

Ако мис Мартин познава младата дама, която я търси, или ако тя е била препоръчана от някоя друга млада дама, която е позната на мис Мартин, тя веднага ще я покани в двойната приемна на втория етаж и ще започне да говори много весело и приятно, като че ли не става въпрос за бизнес — тя е изключително мила! След това мис Мартин ще разгледа фигурата и външния вид на младата прислужница с открито възхищение и ще каже, че би изглеждала прекрасно, тя е сигурна в това, в рокля с дълбоко деколте и къси ръкави, с много набрана пола, с четири бастички в долната част, на което прислужницата ще отговори в смисъл на пълно съгласие с идеята ѝ и благородното възмущение от „госпожата“, която не би позволила на едно младо момиче да носи следобед рокля с къс ръкав — не, нищо елегантно, да не говорим, че трябва все да крие лицето и косите си под тези ужасни шапки. Като изслуша тези жалби, мис Амилия Мартин ще направи тънък намек за мрачните си подозрения, че някои ревнуват заради собствените си дъщери и се чувствуват длъжни да крият чара на прислужниците си от страх да не би те да се омъжат преди дъщерите им, което не е рядък случай — тя поне познава две-три млади прислужници, които са се омъжили далеч по-сполучливо от господарките си, и то без да са били чак толкова красиви, а клиентката ще съобщи под секрет на мис Мартин, че една от дъщерите на господарката ѝ е сгодена за един млад мъж и че госпожата е толкова

горда, че не може да се трае, но в същност няма защо да си вири носачак толкова, защото в края на краищата той е само един чиновник. И след като изразят съответното презрение към чиновниците изобщо и сгодения чиновник в частност и възможно най-високото мнение за самите себе си, както и една за друга, мис Мартин и младата прислужница ще си кажат приятелски, но същевременно и най-изискано „довиждане“ и едната ще си отиде в къщи, а другата в стаята си на втория етаж.

Не се знае колко дълго щеше да продължи мис Амилия този си начин на живот, доколко щяха да се разширят познанствата ѝ сред младите прислужнички и каква част от седмичните им заплати щеше да отива в нейния джоб, ако една поредица от непредвидени събития не беше насочила мислите ѝ към поле за действие, съвсем различно от шивачеството и шапкарството.

Една приятелка на мис Мартин, която отдавна се познаваше с един помощник-декоратор, най-после даде съгласието си (след като най-после беше запитана) да определи деня, в който ще ощастливи с ръката си гореупоменатия помощник-декоратор. За сватбеното тържество беше избран един понеделник, а между другите бе поканена да удостои обяда с присъствието си и мис Мартин. Очарователното тържество щеше да се състои в гостната на дома им в Съмърс Таун. Помощник-декораторът беше наел къща — не някакъв си там апартамент, а къща — четири хубави стаи и чудесна кухничка в дъното на коридора, което беше най-удобното нещо на света, защото шаферките можеха да седят в гостната и да посрещат гостите, като междувременно притичват до кухнята, за да видят какво става с пудинга и цвъртящото месо в тавите, и да се върнат обратно предоволни и щастливи. А гостната каква беше! Прекрасен кидърминстърски килим (*Кидърминстърски килим — вид евтини английски килими, по името на град Кидърминстър, където били произвеждани*), шест чисто нови боядисани стола с тръстикови седалки, по три чаши за вино и една за уиски във всеки бюфет, на лавицата над камината — фермерка и фермер, момичето се спъва в една плоча, а момчето си плюе на ръцете и държи вила за сено, на прозорците — дълги бели завеси от димитено платно, и въобще — всичко беше възможно най-изискано.

Да преминем към обяда. На единия край на масата бе сервиран печен овнешки бут, на другия — варен овнешки бут; в средата — две кокошки и свински бут; в ъглите — чаши за портър; пипер, горчица и оцет в центъра; наоколо зеленчуци, пудинг със сливи, ябълков пай и безброй плодови тартлети, да не говорим за сиренето, целината, магданоза и другите неща от този род. А гостите! Самата мис Амилия Мартин заяви впоследствие, че макар да била слушала много за близките и познатите на помощник-декоратора, не си и представляла дори, че са от толкова благородни среди. Там беше баща му — много забавен възрастен джентълмен, майка му — много мила възрастна дама, сестра му — много очарователна госпожица, и брат му — много мъжествен младеж, и с какъв поглед! Но всички бяха почти нищо в сравнение с приятелите му музиканти мистър и мисис Дженингс Родолф от Уайт Кондит, с които помощник-декораторът имал щастието да се сближи, докато боядисвал концертната зала на това благородно заведение. Двамата пяха възхитително поотделно, но когато изкараха трагичния дует „Назад, разбойнико кръвожадни“, бяха просто, както отбеляза по-късно мис Мартин, „покъртителни“. И защо, според думите на мистър Дженингс Родолф, не ги ангажират в някой от професионалните театри? Единственият отговор, който би дал на заявлението, че гласовете им не са достатъчно мощни, за да изпълнят залата, е: той се обзалага на каквото и да е сума, че може да изпълни площад Ръсел — изказване, с което гостите, след като чуха дуета, се съгласиха напълно и казаха, че към тях са се отнесли недостойно. Съпрузите повториха „да, недостойно“, а самият мистър Дженингс Родолф изглеждаше много сериозен и заяви, че знае кои злословят по негов адрес, но те по-добре да внимават докъде ще стигнат, защото, ако ги раздразнят прекалено, може да реши да постави въпроса пред Парламента — и всички се съгласиха, че „това ще са си го заслужили напълно и че е много, правилно такива хора да се наказват за назидание“. Ето защо мистър Дженингс Родолф каза, че ще си помисли по въпроса.

Когато предишният тон на разговора беше възстановен, мистър Дженингс Родолф пожела да се възползува от правото си да покани някоя дама и след като това право му бе дадено, той помоли мис Мартин да ощастливи гостите — идея, която срещна всеобщо одобрение; при което мис Мартин, след известни колебания и

покашлювания, с едно-две предварителни задавяния и встъпителни заявления, че се страхува до смърт да прави опити пред такива големи професионалисти, започна някакви сопранови чирикания, съдържащи често името на някакъв млад джентълмен — Хе-ен-ри, а от време на време и намеци за лудост и разбити сърца. Мистър Дженингс Родолф прекъсваше често песента, като възкликаваше: „Чудесно!“, „Очарователно!“, „Прекрасно!“, „О, великолепно!“ и прочие, а на финала възхищението и на двамата съпрузи нямаше край.

— Чувала ли си някога по-красив глас, мила? — запита мистър Дженингс Родолф съпругата си.

— Никога, наистина никога, любими — отговори мисис Дженингс Родолф.

— Не мислиш ли, че с малко школуване мис Мартин ще пее като синьора Марра Бони, скъпа? — каза съпругът.

— Точно това си помислих и аз, любими — отговори мисис Дженингс Родолф.

Така мина времето — мистър Джеингс Родолф свири мелодийки на бастун, след това се скри зад вратата на салона и изпълни прословутите си имитации на актьори, сечива и животни, а мис Мартин изпя още няколко песни, и то с такъв успех, че дори и забавният възрастен джентълмен пропя. Песента му съдържаеше седем куплета, но тъй като не можа да се сети за повече от един, изкара него седем пъти, очевидно преди всичко за свое удоволствие. След това всички гости изпяха националния химн с чувство за национална независимост — всеки за себе си и без да слуша останалите, и накрая се разделиха, като всички споделиха, че никога не са прекарвали така добре, а мис Мартин беше решила в себе си да приеме съвета на мистър Дженингс Родолф и незабавно „да се изяви“.

Обаче „изявяването“, независимо дали в актьорството, пеенето, обществото, шегите или нещо друго, е много хубаво и особено приятно за този, когото засяга главно ако той или тя съумеят да се изявят с шумен успех и след като са се изявили веднъж, да си останат изявени, а не да заглъхнат отново. За нещастие обаче, обикновено тези две неща не се постигат лесно, а трудностите да се изявиш, от една страна, и ако ги преодолееш, да си останеш изявен, от друга, са горедолу еднакви и съвсем не малки, както много скоро се убеди мис Амилия Мартин. За отбелязване е фактът (след като в случая става

дума за жени), че най-голямата слабост на мис Амилия Мартин беше суетата, а влечението към дрехите беше основна черта в характера на мисис Дженингс Родолф. От втория етаж на номер четиридесет и седем на Дръмонд Стрийт и Джордж Стрийт до площад Юстън започна да се носи тъжен вой — мис Мартин се упражняваше. Спокойното достойнство на оркестъра на Уайт Кондйт беше нарушено от приглушен шепот при откриването на сезона. Причината беше появата на мисис Дженингс Родолф във вечерния ѝ тоалет. Мис Мартин учеше непрекъснато, последица от което се явяваше виенето; а мисис Дженингс Родолф ѝ даваше от време на време по някой безплатен урок — резултатът бяха тоалетите.

Минаха седмици, сезонът на Уайт Кондйт започна, напредна и повечето от половината му мина. Шивачеството замря поради непрактикуване, а печалбите от него намаляха почти до нула. Доиде време за едно благотворително представление. Мистър Дженингс Родолф се огъна пред настоятелните молби на мис Амилия Мартин и я представи лично на един комик, който беше благотворителят. Той сипеше усмивки и любезности: беше съчинил дует специално за случая и мис Мартин щеше да го изпълни с него. Настъпи вечерта и се оказа, че има налице огромна публика, както и деветдесет и седем джина с вода (по шест пенса), тридесет и две чаши бренди с вода, двадесет и четири бутилки бира и четиридесет и едно подсладени вина; помощник-декораторът заедно със съпругата си и избран кръг от познати се бяха настанили на една от страничните маси близо до оркестъра. Концертът започна. Изпълнение на лирична песен от млад светлокос джентълмен със синьо сако с големи лъскави копчета (ръкопляскания). Втора песен, плахо изпълнена от друг джентълмен пак със синьо сако, но с още по-ярки копчета (по-оживени ръкопляскания). Дует, мистър и мисис Дженингс Родолф (бурни ръкопляскания). Соло, мис Джулия Монтагю — единствено изпълнение за сезона — „Аз съм калугер“ (овации). Премиерно изпълнение на комичен дует — мистър. Х. Таплин (комикът), и мис Мартин — „Времената днешни“.

— Бра-аво! Бра-аво! — завикаха приятелите на помощник-декоратора, когато мис Мартин бе галантно изведена от своя партньор.

— Хайде, Хари! — извикаха близките на комика.

„Чук, чук, чук“ — почука диригентът с палката по пулта.

Оркестърът започна и скоро бе последван от някакви слаби вентрилоквистични звуци, които сякаш идваха от най-вътрешните дълбини на тялото на мис Амилия Мартин.

— Пусни си гласа! — извика един джентълмен с бяло палто.

— Пей с пълна пара, мойто момиче! — извика друг.

„С-с-с-с-с“ — казаха двадесет и петте бутилки бира.

— Тихо! Тихо! — протестираха помощник-декораторът и приятелите му.

„С-с-с-с-с“ — отново казаха бутилките бира, последвани от джина и голяма част от брендите.

— Изхвърлете тия гъски навън! — извикаха приятелите на помощник-декоратора силно възмутени.

— Пей силно! — прошепна мистър Дженингс Родолф.

— Това и правя — отвърна мис Амилия Мартин.

— Пей по-силно! — каза мисис Дженингс Родолф.

— Не мога — отговори мис Амилия Мартин.

— Стига, край! — се развика останалата публика.

— Бра-аво-о! — крещяха близките на помощник-декоратора.

Напразно — мис Амилия Мартин напусна сцената с далеч по-малко церемонии, отколкото при излизането, и понеже не можеше да пее силно, така и не се изяви. Доброто настроение не можа да се възстанови, макар че мистър Дженингс Родолф почервения цял след половинчасовото имитиране на разни четириноги и пак не направи кой знае какво впечатление. И до ден-днешен мисис Дженингс Родолф не получи новите си тоалети, а мис Амилия Мартин нито можа да възвърне доброто си самочувствие, нито пък гласовите си данни, за които мистър Дженингс Родолф заложи на карта професионалната си репутация, като твърдеше, че тя ги притежава.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.